No 1882 | 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. — *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 4 JULIJ.

AMSTERDAM, 2 Julij.

De [illegible] ziet eindelijk het licht. Zij is [illegible] zij beloofde te worden, een gedrocht van willekeur, een wapenhuis, waarin aan het despotismus, dat de kerkgenootschappen zou willen verdrukken, de pijnbank der cellulaire gevangenis ten dienste wordt aangeboden.

Wij zeggen niet dat zulk een wetsontwerp een hoon is den Katholieken aangedaan, tegen wier kerkregeling zij gerigt is; zij strekt ter schande van het land, waar zulk eene voordragt mogelijk werd.

Schande, omdat zij ontrouw maakt aan het gegeven woord. Men lastert de Kerk, als men beweert, dat de Katholieken, volgens hunne leer, het gegeven woord aan Protestanten niet behooren te houden. Maar wij zien in dit wetsvoorstel de leering in praktijk gebragt, dat een ministerie onder protestantschen druk het aan de Katholieken gegeven woord mag schenden. Wat is het doel van de wet? Immers geen ander dan terug te komen op het gegeven woord, dat de Kerk geheel vrij is om zich te regelen, mits de Heilige Stoel het konkordaat laat vallen. Het Opperhoofd der Kerk laat het konkordaat los; het organiseert vervolgens vrijelijk de Kerk. En na dit alles heeft plaats gehad, nu komt het ministerie zeggen: gij zult niet vrijelijk regelen, maar eerst ons verlof vragen. Onder fatsoenlijke lieden heeft zulke handeling, wanneer zij in het privaat leven plaats heeft, geen naam. Wat moet men daarvan nu denken, nu zulke handeling beproefd wordt op het terrein en van het publiek regt van Nederland en van het Europeesch volkenregt, door een ministerie, dat ten gelieve van de jongste beweging, beproeft onze verkregene en in praktijk gebragte regten te niet te maken?

En dan, wie moet zich niet verontwaardigd gevoelen, als men herdenkt, hoe nog onlangs het land overdekt is geworden met schotschriften, waarin den Protestanten werd aangekondigd, dat met de Bisschoppen tevens in aantogt waren kerkers en moordschavotten? hoe nog onlangs de Katholieken gehoond zijn op de straten door voorstellingen, die onze Bisschoppen vertoonden als aanstokers van martelvuren, waarop onze protestantsche landgenooten levendig zouden moeten worden verbrand? hoe de protestantsche kerken weergalmd hebben van het [illegible]geschrei der predikanten, alsof onze Bisschoppen [illegible] de Protestanten hier te lande te vuur en te zwaard [illegible]? En wat is nu van al dat lasterlijk rumoer het gevolg? [illegible] nu de Protestanten met verdrukking bedreigd? Staan de kerkers door de hand onzer Bisschoppen voor hen geopend? Wat er van is? — De Katholieken worden met vervolging bedreigd in den persoon hunner Bisschoppen; de kerkers worden geopend, niet voor de Protestanten, maar door Protestanten en voor de Katholieken, de Bisschoppen.

Helaas! het is waar, Katholieken, het ministerie is zoo ver gegaan, dat het met kerkerstraf bedreigt den katholieken bedienaar, die eenen zetel of standplaats [illegible] ven innemen, die aan het ministerie en aan de drijvers der jongste agitatie mishaagt! En zulk een voorstel van kerkerstraf, toepasselijk op onze Bisschoppen, heet regeling van de vrijheid en zelfstandigheid der Kerk!

De verontwaardiging, die ons aangrijpt, bij het vernemen van zulk een tergende en honende ironie is te groot, dan dat wij het mogen wagen, ons daaraan over te geven. Wij leggen voor heden de pen neder met de verklaring, dat dewijl het ministerie den teerling der [illegible] de katholieke godsdienst heeft geworpen, wij [illegible] der der gevolgen terug deinzen, die deze dolzinnige stap zal kunnen voortbrengen.

Wij deelen hieronder het wetsontwerp mede, dat meer nog dan de leeningswet van den heer van Hall, in de geschiedenis van het land *époque* zal maken. Wij veroorloven ons nog slechts eene aanmerking over de redaktie. Zij is sluw en heeft al den schijn van alleen tegen de Katholieken te zijn gerigt; maar met der daad zal zij aan toekomstige regeringen, die met een niet zeer protestantschen geest mogten zijn bezield, de middelen aanbieden, om ook de protestantsche kerkgenootschappen onder verdrukking te brengen.

Het *wets-ontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen*, is van den navolgenden inhoud:

WIJ WILLEM III, ENZ.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is, wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VIde hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van op dit onderwerp bestaande verordeningen, opdat Wij gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen in het Rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan de onderscheidene kerkgenootschappen wordt volkomene vrijheid gelaten, zich met betrekking tot alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigenen boezem betreft, te organiseren onder verpligting om Ons dadelijk van hunne organisatie volledig kennis te geven en Onze goedkeuring te vragen op zoodanige bepalingen, waarvan de uitvoering niet zonder medewerking van het Staatsgezag kan plaats hebben.

Art. 2. Wij behouden Ons voor, van de bedienaren der openbare godsdienst, die vóór, bij of na de aanvaarding hunner bediening eenen eed of belofte afgelegd hebben, welke door Ons bedenkelijk voor de veiligheid van het Rijk of voor de openbare orde en rust wordt geoordeeld, te vorderen den eed van getrouwheid aan Ons en gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, af te leggen binnen den termijn door Ons te bepalen, in handen van Onze kommissarissen in de provincien, tot het afnemen daarvan door Ons gemagtigd.

Art. 3. Vreemdelingen worden tot het bedienen van de openbare godsdienst niet toegelaten, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Art. 4. De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven noch ten opzigte van het wereldlijk gezag, noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt.

In de aanraking met het wereldlijk gezag worden die titulaturen alleen gebezigd na vermelding van den geslachtnaam der titularissen.

Art. 5. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provincien of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 6. Zetels of standplaatsen van bedienaren der openbare godsdienst of van vergaderingen, kerkgenootschappen vertegenwoordigende, worden niet opgerigt, aangewezen of veranderd, dan nadat Wij in het belang der [illegible] de geschiktheid der plaats beoordeeld en [illegible]

Wij behouden Ons voor, [illegible] belang [illegible] de al of niet geschiktheid dier zetels of standplaatsen, welke zonder Onze goedkeuring na den 3den November 1848 mogten zijn opgerigt, aangewezen of veranderd, uitspraak te doen binnen het jaar, volgende op het in werking brengen dezer wet.

Alvorens echter krachtens dit artikel eenige beslissing te nemen wordt de Raad van State gehoord.

Art. 7. De bedienaren der openbare godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden of bij de uitoefening van de openbare godsdienst in hun kerkgenootschap voorgeschreven, niet dan binnen gebouwen en besloten plaatsen of dáár waar de openbare godsdienstoefening naar het 2de lid van art. 167 der Grondwet is toegelaten.

Art. 8. Elke oprigting van een gebouw tot de uitoefening van de openbare godsdienst, vereischt in het belang der orde en rust een onderzoek omtrent de plaats van vestiging in de gemeente.

Voor dat de oprigting wordt toegelaten zal, na verhoor der plaatselijke besturen, daaromtrent door Ons worden beslist.

Wanneer Onze goedkeuring niet gevraagd of geweigerd is, kan de opruiming door Ons voor rekening der stichters worden gelast.

Art. 9. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot de godsdienstoefening op te roepen, wordt in gemeenten, waar kerken van meer dan één kerkgenootschap zijn, niet toegelaten, dan met toestemming van Onzen kommissaris in de provincie.

Klokkengelui tot andere einden heeft geene plaats dan met vergunning der plaatselijke politie.

Art. 10. De bedienaar der openbare godsdienst, die aan deze wet of aan de bevelen, door Ons uit kracht daarvan uitgevaardigd, niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der Grondwet toelaat de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard: »*in strijd met de wet te hebben gehandeld*" en veroordeeld in de kosten.

Art. 11. De officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken eischen, de beklaagde behoorlijk gedagvaard, voor de regtbank ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal onder wiens bevelen zij staan.

Art. 12. Van het vonnis wordt appel, van het arrest cassatie toegelaten.

Art. 13. De behandeling der zaak heeft in eersten aanleg en hooger beroep plaats met geslotene deuren; de gedaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.

Art. 14. De bedienaar der openbare godsdienst die na eene eerste veroordeeling andermaal wordt verklaard in strijd met de wet te hebben gehandeld, wordt bij hetzelfde vonnis ontzet van de [illegible] in art. 42 van het Strafwetboek voor den tijd [illegible] tien jaren.

Bij derde of latere veroordeeling wordt de overtreder daarenboven tot gevangenisstraf van minstens zes maanden en hoogstens twee jaren veroordeeld.

Art. 15. De regtsgedingen krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden op de gewone wijze voor den gewonen regter behandeld.

Art. 16. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen bedoeld in art. 167 der Grondwet, afgeschaft de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

Lasten en bevelen enz.

Kort voor het ter perse gaan van dit Nommer ontvingen wij ook de volgende

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De verhouding van den Staat tot de Kerk, [illegible] paaldelijk het regt van den Staat om [illegible] verordeningen ten opzigte van de openbare godsdienst te maken, dat [illegible] voorgekomen en orde en rust gehandhaafd worden, is eene aangelegenheid wel van teederen aard, doch welker regeling in de hoofdpunten eene behoefte is, niet van het oogenblik alleen, maar door bevoegde beoordeelaars sedert geruimen tijd als wenschelijk en noodzakelijk beschouwd.

De tegenwoordige wets-voordragt heeft ten doel, aan die behoefte, dáár waar zulks oirbaar en noodig scheen, te voldoen.

Het toezigt van den Staat op de openbare godsdienstoefening is, op meer dan één punt, ten aanzien van één of meerdere kerkgenootschappen, tot een onderwerp van twijfel en onzekerheid geworden.

Die toestand mag niet worden bestendigd.

Zoo van de zijde der kerkgenootschappen, met onbepaalde vrijheid, vroegere instellingen door andere worden vervangen en nieuwe worden vastgesteld, moet ook van de andere zijde worden bepaald, wat de staat kan eischen en verbieden ten aanzien van de openbare werking dier instellingen naar buiten, opdat de regering in staat zij gevaarlijke wrijving voor te komen, orde en rust te bewaren en de verpligting des Konings, om alle kerkgenootschappen te houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, [illegible]

der bestaande wettelijke regeling zonder vervanging, geen ijdel en nutteloos voorschrift worde.

Na rijp beraad en naauwkeurig onderzoek, heeft de Regering zich verpligt geacht de medewerking der Staten-Generaal, door het aanbieden der tegenwoordige wetsvoordragt, in te roepen, ten einde door de wetgevende magt aan elken staat van twijfel een einde kome.

Zonder tusschenkomst van den wetgever kan dit niet wel geschieden. Wel is waar zijn de regten en verpligtingen des Konings, als grondwettig hoofd der uitvoerende magt, met opzigt tot de Kerk, onmiskenbaar en in de artt. 164 en volgende der Grondwet, bepaaldelijk in art. 169, gehuldigd. Maar alle deze grondwettige bepalingen moeten leven en kracht ontvangen uit staatswetten, bereids gemaakt of nog te maken.

Zoodanige wetten ontbraken dan ook niet, maar de voornaamste derzelve was nooit geheel uitgevoerd, is soms gewijzigd, en hare toepasselijkheid is op meer dan een punt twijfelachtig geworden.

De Regering heeft hier het oog op de wet van 18 Germinal jaar X, »relative à l'organisation des cultes," waarbij eensdeels het concordaat tusschen Zijne Heiligheid Pius VII en de Fransche Republiek tot wet van den Staat werd verklaard, anderdeels voor niet-Roomsche kerkgenootschappen een zeker aantal organieke bepalingen werden gemaakt.

Wat met deze wet is voorgevallen verdient een zeer opzettelijk onderzoek, omdat zij, naar het inzien, niet eigenmagtig kan worden op zijde gelegd, en haar aanzijn alleen reeds eene wettelijke regeling van het onderwerp vordert.

De wet van 18 Germinal jaar X, ofschoon slechts in een klein gedeelte van het Koningrijk der Nederlanden geheel uitgevoerd, had kracht van wet voor het geheele Rijk.

Een deel van het tegenwoordig Koningrijk, met name Limburg, het voormalig 4e en 5e district van Zeeland, bevond zich reeds onder Fransche heerschappij, toen in 1802 die wet tot stand kwam. Zij is daar geheel uitgevoerd en zeker ten opzigte der organieke artikelen in volle kracht gebleven.

Bij decreet van 22 Junij 1810 werd zij ingevoerd in de weinige maanden te voren aan Frankrijk afgestane departementen van de Monden van den Rijn en de Schelde en het arrondissement van Breda.

Bij decreet van 18 October 1810 werd ten aanzien der overige gewesten van het gesloopte Koningrijk Holland in art. 206 wel is waar bepaald: »l'organisation du clergé Catholique et du clergé Protestant, actuellement existante, est maintenue"; doch deze bepaling gold in haren geheelen omvang slechts korten tijd.

Bij decreet van 6 Januarij 1811 toch werden ook »dans les sept nouveaux départements, formés du territoire de la ci-devant Hollande" uitvoerbaar verklaard de *wetten*, reglementen en decreten, »dont l'exécution dans les départements des Bouches du Rhin et des Bouches de l'Escaut a été ordonnée par Nos decrets des 22 Juin et 8 Novembre 1810."

Onder de wetten nu bij decreet van 22 Junij 1810 uitvoerbaar verklaard, behoort, gelijk hierboven reeds herinnerd werd, de bedoelde wet van 18 Germinal jaar X, welke derhalve sedert en door het decreet van 6 Januarij 1811 regtsgeldig is geworden voor al de gewesten, welke deel uitmaken van het tegenwoordig Koningrijk, voor zoo verre zij dit niet reeds was hetzij sedert het tijdstip harer afkondiging, hetzij ingevolge het dekreet van 22 Junij 1810.

De organisatie der geestelijkheid bleef wel, krachtens het voorbehoud, te vinden in het dekreet van 7 Januarij 1811, nog achterwege, maar de wetsbepalingen betreffende de uitoefening van de openbare godsdienst waren ingevoerd en verbindend.

Het 2de additionele artikel der Grondwet van 1815, het 3de van die van 1848 hebben de aldus hier te lande ingevoerde Fransche wet gehandhaafd.

Het konkordaat van 1827 heeft die regtsgeldigheid niet verzwakt, maar veeleer versterkt, door in art. 1 de *toepassing* (application) van het in de noordelijke provincien van het toenmalig Koningrijk wel *ingevoerde*, maar *slechts gedeeltelijk uitgevoerde* konkordaat van 1801 te waarborgen.

De *uitvoering* van het concordaat van 1801 was in de noordelijke provincien steeds onvolkomen, en moest dit uit haren aard zijn, zoo lang niet het 59ste van de organieke artikelen der wet van 18 Germinal jaar X en het daarbij behoorende *tableau* was aangevuld en voor toepassing hier te lande was vatbaar gemaakt.

Daarop doelde art. 8 van het konkordaat van Fontainebleau, den 13den Februarij 1813 tot stand gekomen, en kort daarna door Zijne Heiligheid den Paus weder ingetrokken.

Had eene vestiging van Bisschoppen hier te lande nog geene plaats, heeft zij tot nog toe op geene wettige wijze tot stand kunnen komen, hierdoor wordt de regtsgeldigheid der wet van 18 Germinal jaar X niet verminderd, noch hare uitvoering, voor zooveel de mogelijkheid bestond, op andere punten belemmerd.

Steeds werd, bijv., het art. 45 der organieke bepalingen ook in de noordelijke provincien van het vereenigd Koningrijk en, na de afscheiding van Belgie, in het Koningrijk der Nederlanden, door de Regering gehandhaafd.

Steeds werd art. 1 als verbindend beschouwd, in die mate dat het in 1848 noodig gekeurd werd art. 170 in de Grondwet op te nemen.

In datzelfde jaar verklaarde de Regering in eene Nota, gevoegd bij hare Memorie van Beantwoording op het Verslag der Tweede Kamer over de wets-vooodragten tot herziening der Grondwet, dat tot de *wetten*, in art. 167 *2de lid* der Grondwet bedoeld, met name behoorde de wet van 18 Germinal jaar X; eene verklaring die geene wederspraak uitlokte.

Dat gedeelte der wet van het jaar X, dat de belangen der Hervormde kerken betrof, bleef buiten aanmerking, toen in 1816 en latere jaren de Protestantsche en Luthersche kerkgenootschappen hunne eigene inrigting erlangden in gemeen overleg met den Koning.

In hoeverre dit destijds geschiedde op grond der woorden; »sans préjudice des modifications particulières, qui ont été ou seront par Nous apportées pour ces mêmes département," voorkomende in meergemeld decreet van 6 Januarij 1811, dan wel zijn oorsprong ontleende aan dezelfde regtsbeschouwingen, welke leidden tot eene afwijking in vrijgevigen zin van art. 44 der wet van 18 Germinal jaar X bij een Koninklijk besluit van 20 Junij 1825, N°. 116, behoeft hier niet opzettelijk te worden overwogen.

Zeker is het intusschen, dat ten aanzien der Roomsch-katholieke Kerk hier te lande, noch ten gevolge van eigene, inwendige organisatie onder goedkeuring des Konings, noch ten gevolge van latere overeenkomsten met den Pausselijken Stoel, veranderde bepalingen zijn ingevoerd, en dat derhalve, hoe men ook gelieve te denken over hetgeen in 1816 en volgende jaren ten aanzien der Hervormde kerken plaats greep, de wet van 18 Germinal jaar X alsnog de eenige verordening is, welke als organieke wet voor de Roomsch-katholieke Kerk hier te lande regtsgeldig, voor dadelijke toepassing, immers gedeeltelijk, vatbaar is, en als wet, naar het inzien der Regering, zonder de tusschenkomst der *wetgevende* magt niet wel kan worden ingetrokken.

In de tweede plaats moet de Regering wijzen op het konkordaat van 1827, afgekondigd bij Koninklijk besluit van 2 Oktober 1827 (*Staatsblad* n°. 41.)

Bij deze overeenkomst wordt het wettig bestaan van de wet van 18 Germinal jaar X erkend, want zij wordt niet in de noordelijke provincien ingevoerd, maar op dezelve slechts toegepast.

Stelt men nu intusschen dat konkordaat van 1827 ter zijde, dan blijft men in den toestand waarin men bevorens was; een toestand, welke dan ook tot nu toe is gehandhaafd, dat die organieke bepalingen, welke niet door latere voorschriften waren vervallen, als daar is bepaaldelijk art. 45 der wet van 18 Germinal jaar X, hier te lande kracht van wet hadden en niet zonder tusschenkomst der Staten-Generaal krachteloos kunnen worden gemaakt.

De Regering ten minste acht zich niet bevoegd om eene wet, al ware zij slechts ten opzigte van één enkel artikel of ten opzigte van een gedeelte van het Rijk van kracht gebleven, als vervallen voorbij te gaan.

Maar ook al konde zij dit, des neen, ten opzigte der wet van 18 Germinal jaar X en van andere bepalingen, waarin over de openbare godsdienst wordt gehandeld; al moest men erkennen dat veel van de staatswetten, die het toezigt op de kerkgenootschappen verzekerden, was verlamd en twijfelachtig geworden, het zoude slechts de noodzakelijkheid eener wet als de onderhavige bewijzen. In een land waar zoo verschillende kerkgenootschappen bestaan, moeten er wetten zijn binnen welker palen de Koning hen kan houden. Dit wil ook de Grondwet, zal het voorschrift van art. 169 dier wet niet zonder gevolg noch doel blijven, en het voorbehoud in de artt. 164 en 167, ter bescherming der maatschappij en tot bewaring van orde en rust, niet zijn een ijdele klank.

Er is alzoo eene wet noodig om de wet van 18 Germinal jaar X af te schaffen; er is eene wet noodig omdat er twijfel kan bestaan waar en in hoe ver die wet nog werkt; er is eene wet noodig omdat de organieke bepalingen dier wet niet passen op het beginsel van vrije godsdienst-belijdenis door de Grondwet gevestigd; en er is vooral eene wet noodig omdat de Grondwet die vrijheid alleen wil behoudens orde en verantwoordelijkheid en alzoo behoudens regelen en voorschriften, waardoor botsing wordt voorgekomen en de Koning wordt in staat gesteld orde en rust te bewaren.

Wat nu betreft het aangeboden wets-ontwerp, zoo zijn daarin als hoofdbeginselen aangenomen gelijke regten en gelijke bescherming van alle kerkgenootschappen, vrijheid van inwendige organisatie, maar bekendheid daarmede bij de Regering en regt tot het vragen van waarborgen voor veiligheid, orde en rust en voorzorgen tegen stoornis daarvan. Het doel der wet is de zorg, dat de burgerlijke maatschappij geen schade lijde door de vrije belijdenis van iedere godsdienstige meening. De toelichting der artikelen zal dit aantoonen.

Art. 1 erkent een regt, dat ieder kerkgenootsch Nederland heeft, om namelijk zich naar eigene le beginselen te ontwikkelen en te organiseren, maa schrijft tevens voor, dat die organisatien ter ke des Konings worden gebragt, ten einde Hij in de legenheid zij een wakend oog te houden en te zor dat de orde gehandhaafd worde en de rust onges blijve. Daarbij ontneemt het alle waarde aan voorsc ten, waarbij, zonder goedkeuring des Konings, de medewerking van staatsgezag is beschikt.

Art. 2. Het is eene bekende zaak, dat sommige dienaren van de godsdienst beloften doen of eeden ren, welke voor meer dan ééne uitlegging vatbaar z en waarvan de woorden moeijelijk in eenen anderen voor de veiligheid bedenkelijken zin kunnen wo opgevat.

Om de Natie gerust te stellen en alle verdenking de bedienaren der openbare godsdienst af te wer heeft de Koning zich voorbehouden, van hen, die n Zijn oordeel zoodanige bedenkelijke eeden of belo hebben gedaan, te vorderen een eed van trouw Hem en gehoorzaamheid aan de wetten van den Sta

Art. 3. Vreemdelingen, hier gewoonlijk zonder trekkingen, zonder belang en zeker zonder vaderlandsch gevoel, kunnen niet zonder gevaar toegelaten word om openbaar van een bijna onschendbaar standpunt h woord te voeren.

Om hen tot het bedienen van de openbare godsdien toe te laten, moet de Regering de overtuiging hebbe dat zij waarborgen tegen uitspattingen opleveren.

Art. 4, 1ste lid. Met het oog op artt. 165 der Grondwet is het noodig deze waarheid te konstateren in de we

Zij snijdt elke vordering, op grond van vermeende voorrang, in de toekomst af van de geestelijkheid tegenover de burgerlijke overheid, en tevens van de geestelijkheid der verschillende kerkgenootschappen onderling.

Naijver en twist worden daardoor vermeden, zoowel als verheffing, al zij het slechts in schijn, van de een gezindheid boven de andere.

2de lid. Deze bepaling heeft nog een bijzonderen grond aan het kerkelijk staatsregt ontleend. Er kan in den boezem van een kerkgenootschap zelf verschil zijn over de vraag: wie de eigenlijke titularis is; eene vraag die door de wereldlijke overheid niet wel kan worden uitgemaakt, zonder *in sacra* zich te mengen. Gaat de titulatuur vergezeld van den titularis, [illegible] blijft voor den Staat onaangeroerd.

Art. 5. Ook deze bepaling is eene waarheid die, ter vermijding van verkeerde gevolgtrekkingen van de zijde der Kerk, niet overbodig te achten is.

Art. 6. Handhaving van rust en orde, die groote en dikwerf moeijelijke taak van de uitvoerende magt, maakt dit artikel noodzakelijk, dat overigens zijnen grond vindt in artt. 164 en 167 der Grondwet en in de meergemelde verpligting der Kroon tot het houden van toezigt op de kerkgenootschappen en over hunne organisatie, voor zooverre die naar buiten werkt en hen in onmiddellijke aanraking brengt met den Staat.

Dat de vestiging of verandering van zetels en standplaatsen der bedienaren van de godsdienst, alom waar men dit zoude goedvinden, een onderwerp van zuiver kerkelijken aard is, kan evenmin worden toegegeven, als dat het vestigen van een kerkgebouw op eene voor de rust eener gemeente ongeschikte plaats, van zuiver kerkelijken aard zoude zijn. Hetgeen omtrent de standplaatsen der hoogere geestelijkheid in de meeste konkordaten tusschen den Pauselijken Stoel en de Staten van Europa is overeengekomen, of, *in gemeen overleg met deze laatsten*, in de bullen van afkondiging der konkordaten veelal wordt vastgesteld, bewijst ten allen overvloede duidelijk, dat het hier geen onderwerp van uitsluitend kerkelijken aard geldt.

De Regering is van oordeel, dat naar de beginselen der Grondwet geene zetels of standplaatsen zonder een voorloopig onderzoek van Staatswege naar de geschiktheid der plaats konden worden opgerigt of aangewezen, en dat het belang van orde en rust vordert, dat daarover, voor zooverre geene goedkeuring is verkregen, nog door den Koning uitspraak kan worden gedaan. Zij heeft echter geoordeeld dat dit onderzoek niet hooger dan tot de afkondiging der gewijzigde Grondwet moest opklimmen en binnen eenen betrekkelijk korten termijn oplossing moest vinden, opdat de staat van onzekerheid niet te ver worde uitgebreid en van korten duur zij."

Art. 7. Het art. 167 der Grondwet heeft hier tot leiddraad gestrekt.

Elk vertoon van kerkgewaden is onnoodig op iedere andere dan op die plaats, waar de openbare godsdienst wordt uitgeoefend en geoorloofd is.

Zoodanig vertoon is niet alleen voor de vrije uitoefening der godsdienst onnoodig; het is tevens niet wenschelijk onder eene bevolking als die van Nederland, waar zoo onderscheidene gezindheden elkander iederen dag ontmoeten onder gelijke bescherming van allen door den Staat.

De Regering heeft intusschen hier slechts het oog op eigen kerkelijk gewaad, en geenszins hetgeen de bedie-

naren der openbare godsdienst buiten de kerken, in het dagelijksch leven gewoon zijn te dragen.

Art. 8. Ook dan, wanneer tot het oprigten van een kerkgebouw in eene gemeente is besloten, blijft nog de vraag, of de uitgekozene lokaliteit wel geschikt is in het belang van orde en rust. Zoo zoude het weinig raadzaam zijn, kerkgebouwen van verschillende kerkgenootschappen naast elkander te plaatsen of daarvoor plaatsen in te nemen waaraan geschiedkundige herinneringen waren verbonden, waarop het grootste deel der gemeente grooten prijs stelde. Deze en meer niet te voorziene omstandigheden eischen ook hier een onderzoek naar de geschiktheid der plaats.

Art. 9. Ook dit uitwendig kerkgebruik, dat bovendien alles behalve algemeen wordt in acht genomen, is in den regel onnoodig de kerkdiensten der verschillende gezindheden niet zelden hinderlijk, en aanleiding gevende tot verwarring.

Op sommige plaatsen echter kan het nuttig zijn, op andere kan het de nadeelen hier opgenoemd missen en aan de gemeente aangenaam zijn; dan kan de toestemming er toe worden verkregen.

Het laatste lid des artikels ziet op de gevallen van brand, watersnood en andere omstandigheden van buitengewonen aard. Daaromtrent beslist de plaatselijke politie naar gelang van zaken.

Art. 10 en 14. Bij eene eerste overtreding is het voldoende en meest passend aan de overtreding en den stand des overtreders passend geoordeeld, door den regter ten aanzien van dezen te doen verklaren, dat hij heeft gehandeld *in strijd met de wet.*

De soort van censuur schijnt doelmatig als straf en als waarschuwing voor de toekomst tevens.

Gaat echter eenig geestelijke voort met de wet of art. 167 der Grondwet voor niets te achten en te overtreden, dan zijn strengere maatregelen noodzakelijk.

Bij eene eerste herhaling wordt hij ontzet van de regten in art. 42 van het Wetboek van Strafregt opgenoemd, en hechten zich derhalve aan de censuur, die ook dan wordt uitgesproken, gevolgen voor het burgerlijk leven, welke eene billijke verzwaring van straf daarstellen.

Bij derde of latere veroordeeling, acht de Regering het voegzaam dien voortdurenden staat van tegenstand tegen 's Lands wetten op meer krachtige wijze en wel door gevangenisstraf te bedwingen.

Artt. 11 en volgende. Als regel van bevoegdheid was de bepaling noodig, welk regterlijk kollegie in eersten aanleg van de overtreding zal kennis nemen. De arrondissementsregtbanken schenen daartoe als van zelf aangewezen.

Het onderzoek ter teregtzitting zal bij eene eerste overtreding plaats hebben overeenkomstig art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

Ten einde bovendien den geestelijken overtreder alsdan aan de onaangenaamheden eener openbare teregtstelling niet bloot te stellen, ook ten einde aan, onder sommige omstandigheden mogelijke spanning der gemoederen in eene gemeente geen voedsel te geven, wordt de zaak in eersten aanleg en in hooger beroep behandeld met gesloten deuren.

Bij eene tweede of latere overtreding echter wordt de zaak als een gewoon strafgeding voor den korrektionelen regter, kamer van strafzaken, behandeld.

De tegemoetkoming, liggende in het beregten der overtreding overeenkomstig art. 854 Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, schijnt geen vereischte met opzigt tot hen, die, voor eene eerste waarschuwing doof, hunne overtreding herhalen.

Het toezigt, den procureurs-generaal in het laatste lid van art. 11 opgedragen, is een waarborg te meer voor de eenheid en voorzigtigheid in het handhaven der wet.

De Raad van Ministers,
VAN HALL,
Tijdelijk Voorzitter.

Sinds geruimen tijd gaf de houding van de *Noord Brabanter* aanleiding tot het vermoeden, dat de Katholieken het onderling oneens waren in de zoo gewigtig aanhangende quæstie. Het ministerie vond daarin gelegenheid, om door zijne vrienden daarop in het buitenland te wijzen. Wij hebben derhalve het stilzwijgen bewaard in de verwachting, dat de publieke opinie regt zou doen over dat geschrift. Wij zijn niet te leur gesteld. De publieke opinie in Noord-Brabant heeft gesproken. — De uitgeefster betreurt in het Nommer van heden die afwijking van de eerebaan, gedurende eene lange reeks van jaren door het dagblad betreden. De redaktie gaat daarom in andere handen over, die de regten der Katholieken vrij en rond zullen verdedigen.

Men leest in de *Echo Universel*:

»Gelooft men nog dat de zending van den heer Lightenvelt naar Rome de moeijelijkheid van den tegenwoordigen toestand zal kunnen doen eindigen? Men bedriegt zich! hier wordt of een nieuwe twist-appel uitgeworpen, bij aldien men niet aanneemt dat er een sluwe voorzorg gebruikt is, waarvan men het geheim achter de grendels van den ministerraad moet zoeken.

»Hoe, men heeft ophelderingen gevraagd, daar ter plaatse »van waar men meende dat de wonde onwillekeurig was toegebragt." Men heeft ophelderingen ontvangen, en deze zijn van dien aard dat een bewind zoo zeer gesteld op publiciteit in de blijdschap zijner zegepraal, ze niet onder de oogen durft brengen der natie, welke het niet genoeg wist te vleijen, toen het in zijn belang was de oude parlementaire meerderheid uiteen te drijven. Men maakt eene wet in gereedheid, die den gordiaanschen knoop moet doorhakken, welken het ministerie met alle geweld zoo vast heeft toegehaald, opdat het onmogelijk zou zijn hem zonder moeite te ontknoopen, en evenwel stuurt men nog een minister naar Rome met eene buitengewone zending.

»Wat kan de heer Lightevelt te Rome uitvoeren, wat anders kan hij er wezen dan een verdubbeling van den heer M. Liedekercke? Wat heeft hij er nog te verhandelen wanneer de aangekondigde wet de godsdienstige quæstie ten algemeene genoegen moet vereffenen, zoo als het ministerie zich wijsmaakt? Men moet dus de verwijdering van den heer Lightevelt wel aan andere redenen toeschrijven. Die reden zijn ten eerste de noodzakelijkheid waarin zich het kabinet bevindt om in de godsdienst-quæstie nog meer verwarring te brengen en de oorzaak aan den gang te houden waardoor het bestaat; en eindelijk de noodzakelijkheid misschien om zich beheudig te ontdoen van een tegenstander der wet die de godsdienstvrijheid der natie belemmert, en welke wet de heer Lightevelt, getrouw aan zijne vroegere beginselen van 1848, met kracht zou bestreden hebben, en aan welke hij in geen geval de hand zou hebben willen leenen."

Men leest in de *Grondwet*:

»Men zegt, dat de Regering zou weigeren uit te betalen de gelden, die op de Staats-begrooting voor het Roomsch-Katholieke kerkgenootschap staan uitgetrokken; omdat de Regering meent, dat op het oogenblik geen wettig erkend orgaan voor dat kerkgenootschap hier te lande bestaat, aan hetwelk die gelden zouden kunnen uitbetaald worden."

'sGRAVENHAGE, 1 Julij. Volgens telegrafisch berigt van heden middag uit Schiedam, is het eerste vaartuig, dat den nieuwen haring moet aanbrengen in het gezigt.

— Men verneemt, dat het onderzoek over het ontwerp van wet regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, heden bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingekomen, op Dingsdag, 12 dezer, in de afdeelingen der Kamer zal aanvangen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Junij. De minister van finantien heeft aan den keizer een voorstel ingediend, om de tabak ten dienste der soldaten, even als deze in de Oostenrijksche monarchie lager afgegeven wordt, ook hier tot den laagst mogelijken prijs verkrijgbaar te stellen, en wel tot fr. 1.50 per kilo.

MADRID, 25 Junij. Naar men verzekert is de quæstie der bijeenroeping van de Cortes in dier voege beslist, dat zij tegen 15 of 20 Oktober zullen bijeenkomen. De maarschalk Narvaez zou teruggeroepen worden onder voorwaarde, dat hij, ten teeken zijner onderwerping, vooruit zijne paspoorten voor Weenen vraagt; de uitvoering van het dekreet, betreffende de goederen van prins Godoy zou opgeschort worden.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Julij. In het Huis der Gemeenten is door lord Stanley eene motie gedaan strekkende ter uitstelling van de debatten over de wetsvoordragt, betreffende het bestuur van Indie. Deze motie is echter verworpen, hebbende het gouvernement hierbij eene meerderheid van 182 stemmen gehad.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 1 Julij. Bij koninklijk besluit is de Hanoversche Eerste Kamer verdaagd en de Tweede ontbonden.

— Nopens de bijeenkomst der Zuid-Duitsche bisschoppen te Freiburg verneemt men, dat zij hebben besloten tot eene uitvoerige memorie aan de respektieve regeringen inhoudende de gronden, op welke hun tegenstand berust. Deze reeds gedrukte memorie was door de politie in beslag genomen, doch op een bevel uit Karlsruhe onmiddellijk weder vrij gegeven.

WEENEN, 30 Junij. Graaf Giulay is heden met eene bijzondere zending in zake de Turksch-Russische quæstie, naar Petersburg vertrokken.

— Men schrijft uit Athene, 24 Junij. Op het eiland Creta heeft een oploop plaats gehad, waarbij de Engelschen de aanleggers zijn geweest. Nadere bijzonderheden zijn nog niet bekend.

— De komst der Russen in de Vorstendommen is met geruststellende verzekeringen van hunnen kant aangekondigd; men verneemt thans, dat de Czaar aan de hospodars heeft laten verklaren, dat de verschijning van zijne troepen in hun gebied volstrekt niet als een vijandelijke inval moest beschouwd worden, met aanbeveling, om in de wijze van bestuur hoegenaamd geene verandering te brengen, de ambtenaren op hun post te laten en voor de geregelde inning van de belastingen, enz. te zorgen. Een andere brief meldt, dat de Europesche konsuls door prins Ghika verwittigd waren, dat de Russen nu eerstdaags zouden binnenrukken.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 2 Julij.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. De vraag naar de *Java* soorten was wederom zeer gering en daar er over het algemeen zeer weinig wordt aangeboden, zoo zijn ook de prijzen geheel onveranderd gebleven. — De afleveringen van *Java* Koffij bij de N. H. M. van 1 Januarij tot ultimo Junij ll. hebben bedragen 357,487 balen tegen 471,131 balen in 1852, uitmakende alzoo eene vermindering van 113,644 balen, waaruit men zoude moeten afleiden, dat de *Consumtie* zoowel in het buiten als in het binnenland zeer karig voorzien is.

THEE. In afwagting der te Rotterdam op 14 dezer aangekondigde veiling van 4826/4 k. en 500/12 k. *Congo*, 219/4 en 400/16 k. *Souchon*, 458/4 k. *Pecco* en 231/8 k. *Thonkay* zonder belangrijke omzet zeer prijsvast.

TABAK. Van *Noord-Amerikaansche* worden reeds eenige partijtjes van de nieuwe aanvoer *Maryland*, *Virginie* en *Kentucky* aan de markt verwagt, hetgeen ongetwijfeld aanleiding tot levendige zaken zal geven. — *Sigaren Tabak.* Deze week zijn er uit de hand verkocht, 77 ceroenen *Cuba*, vroeger in veiling opgehouden, terwijl er van de op 30 ll. geveilde diverse soorten *Zuid-Amerikaansche* maar een gedeelte met trage kooplust nemers heeft gevonden.

KATOEN. Voortdurend in eene goede stemming; in deze week werden ca. 200 pakken Amerikaansch, tweede hands partijtjes tot iets hoogere prijzen afgedaan.

SUIKER. *Ruwe* zeer kalm; enkele partijtjes *Java* van partikuliere aanvoeren zijn zoowel in loco als zeilende tot *f* 1¼ a *f* 1½ na kwaliteit onder de middelprijs der Mei-Veiling omgezet. — In veiling op 30 ll. hebben 371 vaten en 300 zakken *Surinaamsch* van *f* 23¾ tot *f* 26½, zijnde *f* ½ boven taxatie nemers gevonden. — De getaxeerde waarde voor de op 19 dezer bij de N. H. M. in veiling gebragte 63,677 kranjangs *Java* wordt als volgt opgegeven: *Standart* N° 6 *f* 24¾, N° 7 *f* 25½, N° 8 *f* 26¼, N° 9 *f* 27, N° 10 *f* 27¾, N° 11 *f* 28¼, N° 12 *f* 29, N° 13 *f* 29¾, N° 14 *f* 30½, N° 15 *f* 31, N° 16 *f* 31¼, N° 17 *f* 32¼, N° 18 *f* 33¼, N° 19 *f* 34, N° 20 *f* 34¾.

Vergelijkende Staat der Voorraad en Aanvoeren van JAVA SUIKER in Holland op 1 Julij

		1852.	1853.
Veiling der maand Maart.	Kranjangs	64,800	81,000
D°. „ „ Mei	„	87,500	53,800
Voorraad op 1 Julij bij de Ned. Handelm. en bij partikulieren	„	142,037	101,018
	Kranjangs	293,737	191,818
	Deficit op heden		101,919
	Kranjangs		293,737

Geraffineerd voor *Uitvoer*. Bij de raffinadeurs bestond eenige meerdere geneigdheid om af te geven, waardoor er tot eene kleine verlaging, aanzienlijke partijen *Crushed* te leveren in deze maand, aan verschillende koopers, tot de volgende prijzen zijn afgegeven: *Crushed* N S K N° 2 *f* 31½ a 31¾, N° 3 *f* 30¾ a 31; B K N° 1 *f* 30½ a 30¾, N° 2 *f* 29 a 29¼; W & Z *f* 29 a 29¼; S & T N° 1 *f* 29½ a 29¾, N° 2 *f* 29; B & H N° 1 *f* 29½ a 29¾, N° 2 *f* 28¾ a 29. — *Kandij* voor *Uitvoer* zeer gevraagd tot vaste prijzen. — In *Consumtie* heeft er sedert onze vorige prijsopgave geene verandering plaats gehad.

SPECERIJEN. De fijne soorten blijven in eene zeer vaste stemming zonder omzettingen van eenige beteekenis.

GEDROOGDE FRUITEN. Blijven steeds zeer gewild, bijzonder *Rozijn*, dewelke door de ongunstige berigten van *Samos* en *Smirna* over het nieuwe Gewas zeer in prijs verbeterd zijn, met bepaalde vooruitzigten op verdere rijzing. *Nieuwe Smirna* in de eerste hand bijna niet voorhanden, voor moor grof heeft men *f* 20 besteed. *Samos*. Voor de eerste hand worden buitensporige hooge prijzen gevorderd, zoodat dezelve als niet aan de markt te beschouwen zijn. In de tweede heeft men besteed voor nieuw *Samos* *f* 13 a 13½, jarig *f* 12 a 12½, met beperkte keuze. — *Krenten*. Voor prima Cephalonia van 1851 heeft men koulant *f* 42 bij partij besteed en wordt nu op *f* 43 gehouden. *Jarig Zantisch* voor goede kwaliteit *f* 35 a *f* 40; *Morea* *f* 36 a 38.

RIJST. Zonder eerstehands afdoeningen met eenige meerdere vraag in gepeld *Aracan* voor *Uitvoer*.

DROGERIJEN. In bijna alle soorten zeer stil, met onveranderde prijzen. — Prima *Palmolij* blijft tot *f* 22 verkrijgbaar. — Van *Cassia Vera* zijn cirka 550 pakken, zoowel gewone soort als *Tigablas* tot geheimen prijs uit de eerste hand verkocht.

VERFWAREN. Indigo onveranderd in waarde en zijn daarvan 12 kn. en kjes *Java* tot volle prijzen verhandeld. — *Cochenille*. Tot vorige prijzen gingen enkele kn. *Java* in de betere soorten af. — *Campêchehout*. 20 ton *St Domingo* zijn met *f* 3⅞ R. C. betaald, blijvende alzoo nog te koop. — *Geelhout* niets in gepasseerd. — *Quercitron* blijft aangeboden en zoude men *Baltimore* bij partij a *f* 4½ koopen. — *Garancin* 200 vn. *bruine* zijn met *f* 3 betaald; in *geele* niets gepasseerd. — *Terpentijnolij* wordt weder wat hooger gehouden en onder *f* 24½—25 niet te koop; de omzet blijft echter gering. — *Dividivi*. 15 ton in vaten te Rotterdam [illegible] hier met *f* 7½ betaald. — *Zwavel* [illegible] niets in gepasseerd. — [illegible] tot *f* 13½ aangeboden [illegible] a *f* 14½ te koop. — [illegible] prijzen zeer vast.

Sterke Dranken. *Genever* 100 °/₀ eerste soort *f* 21½, tweede soort *f* 21. — *Moutwijn* 91 °/₀ *f* 17¾ per Vat a kont.

Banka-Tin prijshoudend met kleine onze tingen voor dadelijke verzending. — Tegen 17 Augustus zullen hiervan door de N. H. M. in veiling gebragt worden: 112,325 Blokken met voorbehoud om dit bedrag bij vroegtijdige aankomst met 10,000 blokken te kunnen vermeerderen.

Koper. *Ruw* wordt zeer aangeboden door een aanvoer van eene aanzienlijke partij *Russisch*, dewelke hoewel Transito bestemd zijnde, men echter de markt hiermede schijnt te willen beproeven.

Honig Met nominale prijzen zonder handel. — **Was** Zeer prijshoudend en bijna geheel opgeruimd.

Veiwaren *Talk* en *Smeer* wordt hooger gehouden zonder dat daarin belangrijke handel heeft plaats gehad. — *Traan* onveranderd. *Ferger* bruin *f* 44, blank *f* 54. — Van *Groenlandsche Robbentraan* zijn 1600 Vat der Harlinger visscherij tot geheimen prijs afgedaan. — *Rondvisch f* 8 a 8½. — *Ansjovisch* iets flaauwer en lager aangeboden: Nieuwe tot *f* 13 a *f* 12¾ afgegeven; jarige zonder nemers.

ROTTERDAM, 30 Junij. Koffij. Heden zijn uit de eerste hand verkocht 1160 bn. Java Koffij en 354 balen, 501 matjes Java Triage, van partikulieren aanvoer per *Agneta*, tot niet bekend gemaakte prijzen.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 1 Julij. Rogge. Van ligt gedroogde zijn in het begin der week nog enkele partijen verkocht als volgt: 141/2, 142/2 ℔ Archangel *f* 192, *f* 195, 197 1/m; cons en 141/2 ℔ dito *f* 186 6/w.; 142/2 ℔ dito *f* 190 1/m; 144/2 ℔ Odessa *f* 192 1/m. Entr. Later werd hooger gehouden. In hard gedroogde was de handel tot verhoogde prijzen zeer belangrijk als: 146/2 ℔ Libau *f* 214, *f* 217 3/m; 145/2, 146/2 ℔ Ternau *f* 223, *f* 226 6/w.; 144/2 ℔ Reval *f* 220, 222 6/w; 144/2 ℔ Kunda *f* 220; 145/2 Ternau *f* 224 6/w., later *f* 227 6/w.; en *f* 229 6/w; 146/2 ℔ dito *f* 234 6/w.; 145/5 ℔ Reval *f* 230; 145/2 ℔ Arensburg *f* 252, 255 6/w; 140/2 ℔ o. Koersche *f* 206 3/m.; 149/2 ℔ Windau *f* 233, *f* 235 6/w., *f* 236 3/m.; 150/2 ℔ Libau *f* 235, *f* 237 6/w.

Gerst. Werd mede iets hooger afgedaan, zijnde de volgende prijzen besteed voor 132/2 ℔ Libau *f* 197 3/m; 129/2, 130/2 ℔ Windau *f* 191, 193, *f* 195 6/w., 129/2 ℔ Libau *f* 192 1/m.; 130/2 ℔ Windau *f* 196; 132/2 ℔ Reval *f* 195; 134/2 ℔ dito *f* 200 6/w.

Moutwijn. Van Zaturdag tot Woensdag was de vraag a *f* 17½ langzaam toenemende; op de verhoogde granenprijzen hield men sedert hooger, zoodat gisteren *f* 17¾ en heden *f* 18 besteed werd.

Jenever *f* 21,50. — Amst. Proef *f* 22,75.

ANTWERPEN, 1 Julij. *Koffij*. Er zijn gedaan 442 vaten Brazil voor uitvoer.

Granen In Tarwe en Rogge ging weinig om.

Katoen. Er zijn gedaan 215 b. Louisiana en 118 b. Georgia.

Huiden. Er zijn gedaan 6000 dr. 2700 gez. koe- en 500 ... tot goede prijzen.

Suikerwerken. Er zijn gedaan 1650 k. blond Havana.

Tabak. Er zijn gedaan 10 6 b. Havana.

LONDEN, 30 Junij. *Suiker*. Vreemde met weinig handel, doch niet lager. Zeilend is gedaan eene lading van 3000 k. Havana N°. 14 tot 22 s. 6 d., eene lading dito N°. 12 a 21 s. 3 d. en eene lading dito van 630 k. N°. 13½ a 22 s. 6 d.

Geraffineerd. In Gestampte gaat weinig om.

Thee. De vraag neemt niet toe en voor Congo wordt lager bod aangenomen.

Koffij blijft zonder belangrijke omgang. Native Ceylon 45 a 46 s. voor goed ordinair. Van Bahia zijn 2000 balen groenachtig tot 45 s. 6 d. ingekocht. *Costa Rica*. 4000 balen fijn ordinair en fijn fijn ordinair nieuwe aanvoer met 52 a 54 s. 6 d. betaald.

Rijst. 6 d. hooger sedert de laatste dagen.

Krenten iets minder willig. Prima kwaliteit is met 95 s. betaald; mindere soort van 1851 85 a 90 s.

Rozijn is hooger. *Smirna* 28 a 32 s. in Entrepot voor nieuw en 22 a 26 s. voor jarig. *Chesme* 30 s. Entrepot.

Talk. YC 50 s. 9 d.

LIVERPOOL, 30 Junij. *Katoen*. Kalm met matige vraag zonder prijsverandering. Verkoop 7000 b.

BORDEAUX, 28 Junij. De 3/6 blijft op fr. 118,50.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 1 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 55⅝, 1840/1842 4½ pc. 97½, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22½; Binnenl. 3 pc 42¼, Romeinen 5 pc. 95; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 84½.

PARIJS, 1 Julij. Fransche 3 pc. 75,20, id. 4½ pc. 100,75; Bank-Aktien 2700,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —, 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje 1—3 pc. 21¼; Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 43; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. 98,50; Portugal 4 pc. —, Romeinen 5 pc. 99½, Rusland 4½ pc. 100; Metall. 5 pc. 86¼.

LONDEN, 1 Julij. Cons. kont. 98¼ a —; op tijd 98¼ a —; Braz. 100 a 101; 1829/39 — a —; 1852 98 a 99; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 105½ a 106½; Ecuad. 5¼ a 5¾; Gren. 22 a 22½; Uitgest. 9½ a 10; Mexiko Nieuwe 27⅜ a —; Peru 4½ pc. ... 83 a 84, Uitgest. 58½ a 59½; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119; ... 4½ pc. 102¼ a 102¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 39¼ a ... 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a —; 3 pc. 48¼ a 48½; Coup. cert. 5¾ a 6; Passive 5¼ a 5½; Holl 2½ pc. 64¼ a 65¼; id. 4 pc. 96 a 96½; Venez. 39 a 40; Uitg. 16 a 17; Wissel op Amsterdam *f* 11.90; Grieken 1824 8 a 8½.

WEENEN, 1 Julij. Met. 4½ pc. —, 5 pc. 94; Bank-Actien 1410; Wissel op Londen 10,46, Zilver 9¼.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56 ...	Livorno	2/m.	*f* 39½
„	zigt	„ 56 ...	Napels	„	„ 81⅝
Bordeaux	2/m.	„ 56	Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 56¼	Weenen	6/w.	„ 32
Madrid	3/m.	„ 246	Augsburg	„	„ 35⅜
Cadix	„	„ 247	Frankfort	„	„ 99
Seville	„	„ 243	Hamburg	2/m.	„ 35¼
Bilbao	„	„ 244	„	zigt	„ 35⅜
Lissabon	„	„ 41½	Londen	2/m	„ 11,[illegible]
Porto	„	„ 41½	„	zigt	„ 11,82½
Genua	2/m.	„ 46⅝	Rotterdam		„ ⅛

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	1 Julij 4½ u. gebl.	2 Julij 4 u.	à	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63 3/16	63 1/16	63⅛	63⅜
Dito Dito	3	76¼	76¼	76 5/16	
Dito Dito	4	94 5/16	94¼		
O. I. Leening 1844	4	94¼			
Amortis. Syndic.	3½	94			
Handel-Maatschappij	4½	129	130		
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		52⅝	52½		
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	1	22⅝	22 11/16	22¾	
Dito	3	48⅛	48¼		
Dito Binnenl. à 6/m		42 13/16	42⅝		
Coup. Bewijzen.		6⅛	6		
Amortisable Schuld					
Portugal te Londen	5	38¾	38¼		
Dito Dito	4	36 ...	36½		
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	109½	109⅜		
Dito Dito 1828 en 1829		108	108		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		98	98		
Dito	4½	100⅛	100		
Dito bij *Hope*	4				
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92 3/16	92 1/16		
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5	104¼			
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		75¾			
Polen, Certifikaten	4	86⅛	86⅛		
Dito Aand. a fl. 500		161½			
Dito met Lot. „ 300					
Amerika, Bank-Actiën					
Pruissen, Aand met Lot. R. 50 *f*					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	81⅛	81½	81 11/16	
Dito 1847	2½	42½	42 3/16		
Dito 1851	2½	42⅛	42	42 1/16	
Dito 1849	5	94⅜	94¼	94½	94⅜
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Letter B	5	94⅜	94¼	94½	94⅜
Aand. met Loting fl. 500	*f*				
Nieuwe dito „ 250					
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt				
Brazilie te Londen 1824	5	98½			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
Peru	5½	84			
Mexico Nieuwe	3	27⅜			
Venezuela à £ 100	3½				
Granada à £ 100	2	22			
Dito Uitgestelde		9 ...			
Ecuador à £ 100		4 5/16			

Mexiko onbepaalde 27 1/16.

De beurs was heden algemeen flaauw gestemd met weinig affaire zoo in Binnenl. als Buitenl. effekten; van de eerste echter besteedde men voor Aand. Hand. Maats. 1 pCt. hooger dan gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 1 Julij. F. Ruiter, America, Banjoewangie.

HELVOET, 1 Julij. C. Vonk, Vier Gebroeders, Batavia, 1 v. Brouwershaven. - S. de Boer, Zuid-Holland, Valparaiso. - H. Bouma, Harmonie, New-York. — Gisteren nog: W. Calander, Catharina, Tjilatjap.

Nog een Steentje voor 's Heerenhuis van C. L. P. *f* 3.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 2 Julij in lading naar:

Keulen	P. Grenshauser, Erbherzog Johan.
„	H. Holst, Colln N°. 2.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Ludwighaven	J. M. Brilmeijer, Aeolus.
Mannheim	P. J. Itschert, Eendracht.
Mainz	J. Leijdekker, Mainz N°. 2.
Urdingen & Ruhort	D. Jansen, Vrouw Maria.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecka.

AMSTERDAM, 2 Julij vertrokken:

Mainz	G. Reichert, Mainz N°. 4.
Ludwigh. & Heilb.	J. B. ...ein, Dauphin.

Rijnhoogte	Arnhem 1 Julij 9 el 88 duim.
	Keulen 1 „ 16 vt. 15 „

ADVERTENTIEN.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.